

Miljövärdering av geoenergi

Torbjörn Larson

2013-10-04

UNITED
BY OUR
DIFFERENCE

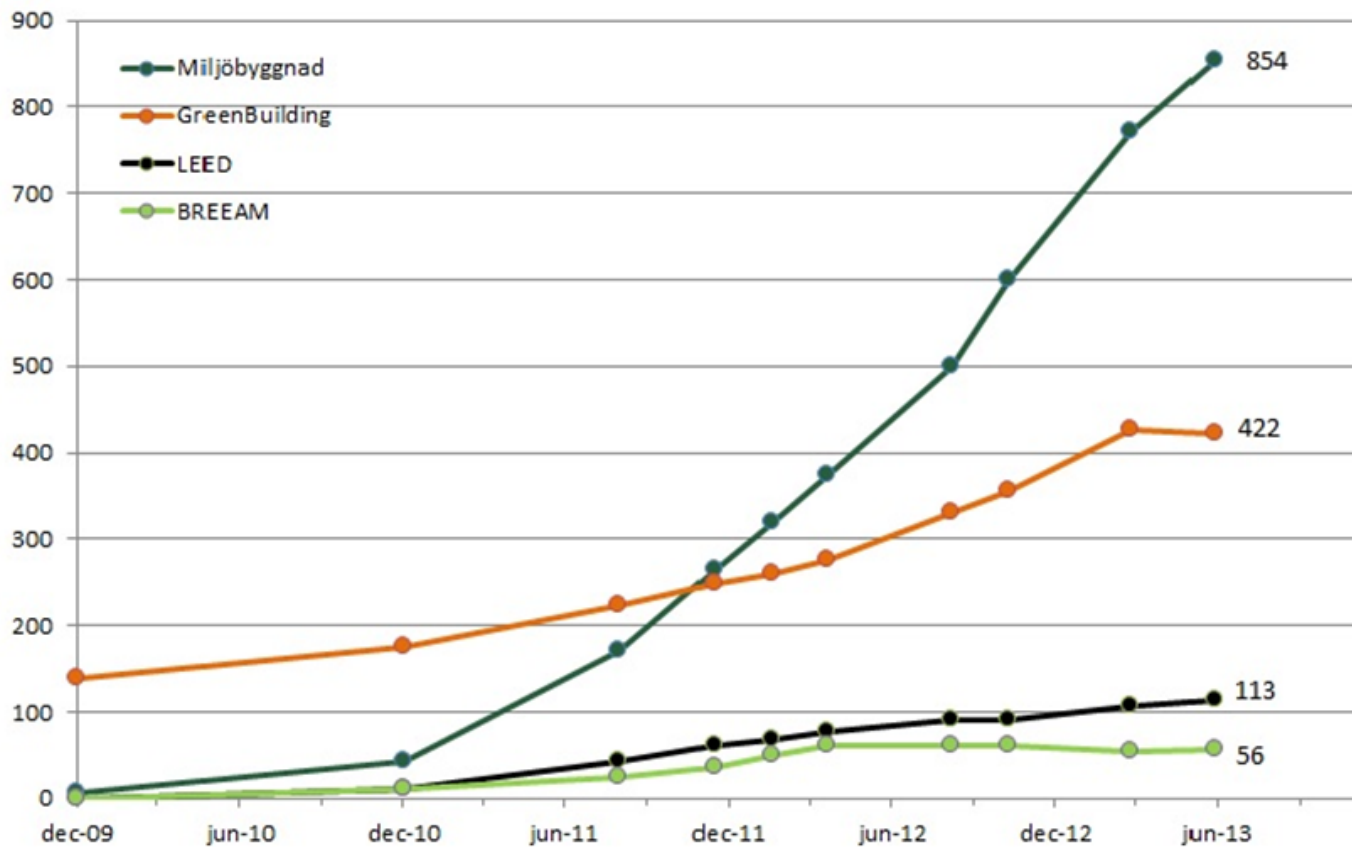

Medlemmar i Sweden Green Building Council - SGBC

Gröna frågor växer och frodas i byggbranschen!

Antal registrerade och certifierade byggnader i Sverige

Vanliga system på svenska marknaden i Sverige

Nationellt

BREEAM® SE

Europeiskt

Nordiskt

Internationella

Aspekter, nya byggnader

					BREEAM® SE
Landanvändning				X	X
Infrastruktur				X	X
Ekologi				X	X
Föroreningar				X	X
Energi	100%	25%	~30%	~35%	~35%
Vatten		X		X	X
Material		X	X	X	X
Avfall		X		X	X
Inomhusmiljö		X	X	X	X
Byggskede		X		X	X
Styrning		X	X	X	X
Akustik		X	X		X
Fukt		X	X		X
LCA					X
Ekonomi för energi				X	(X)
Sociala faktorer					
Antal frågor	1	72	15	100+10	100+10

Vilka byggnader kan certifieras?

Byggnader					BREEAM® BREEAM® SE
Fängelser					X
Sjukhus				X	X
Industri					X
Domstolar					X
Köpcentra			X	X	X
Skolor/fritids		X	X	X	X
Bostadshus		X	X	(X)	X
Kontor	X		X	X	X
Hotell				X	X
Inredning				X	
Befintliga byggnader	X		X	X	X
Nyproduktion	X	X	X	X	X
Förvaltning	X			X	X
Verksamhet				X	X

Hur funkar geoenergi i miljöcertifieringssystemen?

- Effektivt sätt att minska mängden köpt energi
- Klassat som förnyelsebar energi av energimyndigheten
- Är vanligen en värmepumpslösning
  - El
  - Köldmedia

GREEN BUILDING

- Befintlig byggnad: 25 % mindre energi än tidigare
- Nyproduktion: 25 % jämfört med nybyggnadskraven i BBR.

Stadium Arena i Norrköping

Green Building

- Kravet för att nå *Green Building* - 120 kWh/m²
- Genom att välja geoenergi - 15 kWh/m²

1 - Energianvändning

- Poängsätts utifrån procentuell förbättring av byggnadens beräknade energiprestanda i $\text{kWh/m}^2 A_{\text{temp}}$ enligt BBRs definition
  - Brons : BBRs kravnivå
  - Silver < 95 % av BBR
  - Guld ≤ 90 % BBR
(elvärmad byggnad)

2 - Värmeeffektbehov

- Poängsätts utifrån värmeeffektbehovet i $\text{W/m}^2 A_{\text{temp}}$ vid DVUT
- Om byggnaden definieras som elvärmad skärps kraven.

BREEAM

BREEAM® SE

Energi

- Ene 1 – Energianvändning
  - BREEAM International – 15 p
  - BREEAM-SE – 13 p
  - Poängsätts utifrån procentuell förbättring av byggnadens beräknade energiprestanda i kWh/m² A temp enligt BBRs definition
  - Om byggnaden definieras som elvärmad - tuffare krav.

BREEAM

Energi

- Ene 5 – Energiförsörjning med låga koldioxidutsläpp
  - Förstudie krävs för att komma fram till den bästa lokala LZC-energikällan
  - Geotermiska värmesystem räknas som LZC-energikälla
  - Poängen beror på hur mycket LZC-tekniken minskar byggnadens årliga CO₂ –utsläpp
    - BREEAM International – 3 p + 1 innovationspoäng
    - BREEAM-SE – 3 p + 3 innovationspoäng

BREEAM

Föroreningar

- Pol 1 – Köldmediers klimatpåverkan, installationssystem
  - Reducera klimatpåverkan genom minskad användning av köldmedier med hög global uppvärmningspotential.
  - 2 p (kontor, handelsbyggnader), 1 p (Industribyggnader)
- Pol 2 – Förebyggande av köldmedieläckage
  - Läckagedetektering
  - System för återvinning av köldmedium
  - 2 p (kontor, handelsbyggnader), 1 p (Industribyggnader)
- Pol 5 – NO_x-utsläpp från värmekällor
  - 3 p (kontor, handelsbyggnader), 3 p (Industribyggnader) + innovationspoäng

Masthusen 11, Malmö – Diligentia AB

BREEAM International 2009 - Excellent

Borrhålslager under byggnaden

- Ene 1 - Energianvändning
  - 47 % bättre än kravet i BBR – 11 poäng
- Ene 5 – Energiförsörjning med låga koldioxidutsläpp
  - 58 – 96 % reduktion av CO2 beroende på typ av el - 3 poäng
- Pol 2 Förebyggande av köldmedieläckage
  - Larm – 1 p
- Pol 5 – NO_x-utsläpp från värmekällor
  - Låga värden på NO_x – 3p

LEED

Energy & Atmosphere (EA)

- EA prerequisite 2: Minimum energy performance
- EA Credit 1 – Optimize Energy
  - *New Construction & Schools* 1 - 19 p
  - *Core & Shell* 3 - 21 p
- Många poäng att hämta!

LEED

Energy & Atmosphere (EA)

- EA Credit 2: On-Site Renewable
  - *New Construction & Schools* 1 - 7p
  - *Core & Shell* 4 p
  - OK med
    - "Geothermal heating system"
    - "Geothermal electric system"
  - Godkänner inte geotermiklösning med värmepump. Räknas som "Geo-exchange" där marken inte adderar energi

LEED

Energy & Atmosphere (EA)

- Credit 4:
  - Undvika växthusdrivande köldmedia
  - Räkneövning med ODP & GWP.
  - *New Construction & Core & Shell* - 2p
  - *Schools* - 1 p.

Exempel Siemens Huvudkontor Oslo

LEED New Construction - GOLD

- Byggnaden är den första i Norge som kommer att klassas enligt LEED
- Campusmed egen energicentral - värmepump med borrhållslaggring.
- Dalkia Norge AS äger energicentralen och levererar kyl- och värmeenergi till alla byggnader i campuset.
- EA Credit 1
  - 52 % energikonstandsbesparing - 19 poäng
  - 1 poäng för Exemplentary performance, dvs. mer än 50% energikostandsbesparing

Hur funkar geoenergi i miljöcertifieringssystemen?

- Effektivt sätt att minska mängden köpt energi
  - Gynnsamt i alla systemen
- Klassat som förnyelsebar energi av energimyndigheten
  - BREEAM håller med
  - LEED håller inte med
- Är vanligen en värmepumpslösning
  - Elvärmad byggnad ger tuffare krav
    - men även goda förutsättningar att klara de ökade kraven med råge
  - Köldmedia ger fler frågor att ta hänsyn till
  - Kan vara gynnsamt vid NO_x-beräkningar

Geoenergi funkar i miljöcertifieringssystemen!